

Wstęp

Termin „etos” kojarzy się zwykle z dawnym obyczajem rycerskim. Przywodzi też na myśl czasy późniejsze, kiedy pojawiło się pojęcie etosu pracy w kontekście refleksji nad wartością życia zawodowego dla społeczeństwa i samej jednostki. Najczęściej jednak mówi się o etosie w odniesieniu do zawodów związanych z szeroko pojętą bezpośrednią służbą człowiekowi.

Czy warto dzisiaj zajmować się takim, wydawałoby się, anachronicznym pojęciem? Z jednej strony, media pełne są treści i obrazów zachęcających do życia skupionego na doraźnych, osobistych korzyściach. Ludzi, którzy nie podążają za tym trendem, uważa się za zapóźnionych i niegodnych uwagi. Z drugiej strony jednak, nadal w różnych narracjach pojawia się tęsknota za działaniami podyktowanymi takimi wartościami, jak szacunek dla człowieka i jego pracy, altruizm. W narracje te wpisuje się obecna dyskusja społeczna o sytuacji w oświacie, sygnalizująca, iż zwiększają się wymagania względem zawodu nauczyciela. Rosnące oczekiwania wobec pedagogów początkowo dotyczyły głównie ich kwalifikacji. Wraz z rozwojem psychologii i rozumienia wpływu kompetencji osobistych na jakość pracy pedagogicznej, coraz częściej pojawia się pytanie: jakie są cechy wyróżniające dobrego nauczyciela?

Niniejsza publikacja przedstawia wyniki badania opinii dyrektorów szkół i przedszkoli oraz nauczycieli i rodziców uczniów na temat nauczycielskiego etosu. Pojęcie to wstępnie zdefiniowano jako zbiór określonych wzorców kulturowych przejawiający się w stylu życia grupy społecznej. Za pomocą ankiet i wywiadów przeanalizowano stosunek respondentów do tej kategorii pojęciowej. Sformułowane zostały pytania badawcze dotyczące aktualności etosu i znaczeń przypisywanych mu przez badanych. Opinie dorosłych podmiotów edukacji i wychowania dotyczyły również dwóch obszarów wywierających znaczący wpływ na nauczycielski etos:

- osobistych motywacji nauczycieli,
- oczekiwań dyrektorów i rodziców uczniów wobec nauczycieli.

Wymienione elementy są związane z postawami reprezentantów grupy zawodowej podlegającej analizie. W dużej mierze odnoszą się do osobistych wartości wyznawanych przez nauczycieli. Badania nad etosem pozwalają zatem na rozszerzenie refleksji pedeutologicznych o obszary trudne do zdefiniowania za pomocą innych kategorii pojęciowych, powszechnie kojarzonych z pracą nauczyciela.